

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף פיז

כפי שלמדנו לעיל לדעת רבי יוסי ראש חודש סיון חל בזמנם ביום ראשון, וביום רביעי הם פרשו מנשותיהם, והתורה ניתנה להם בשבת ב' סיון, וא"כ היו להם ג' ימי פרישה. לדעת רבנן ראש חודש סיון חל ביום שני, וביום חמישי הם פרשו מנשותיהם, והתורה ניתנה להם בשבת ב' סיון, וא"כ היו להם ב' ימי פרישה.

קושיות על רבי יוסי:

נאמר "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵךְ אֶל הָעָם וְקִדְשְׁתֶּם הַיּוֹם וּמָחָר", משמע שהם פרשו רק שני ימים - שביום חמישי נאמר לו לפרוש היום ומחר. הגמרא מתרצת שביום רביעי נאמרה לו מצות פרישה שיפרשו ברביעי וחמישי, ומשה הוסיף יום נוסף מדעתו והקב"ה הסכים עמו.

נאמר "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵךְ אֶל הָעָם וְקִדְשְׁתֶּם הַיּוֹם וּמָחָר וּכְבֹּסוּ שְׂמֹלֹתֵיכֶם: וְהָיוּ בְּכִנִּיּוֹם לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יֵרֵד ה' לְעֵינֵי כָּל הָעָם עַל הַר סִינַי", משמע שהם פרשו רק יומיים, וביום השלישי ניתנה התורה. הגמרא מתרצת שמשה הוסיף יום נוסף מדעתו, כנ"ל.

קושיות על רבנן:

למדנו בברייתא - אותו יום שלישי היה ג' בסיון והיה יום שלישי בשבוע (לקמן יבואר שהכוונה ליום שלישי לדברים שהתחיל משה לומר לישראל בעניין מתן תורה, וביום זה נאמרה להם מצוות הגבלה), וא"כ יוצא ראש חודש סיון חל בזמנם ביום ראשון. הגמרא מתרצת שברייתא זו היא לדעת רבי יוסי.

למדנו בברייתא - אותו יום שישי היה ו' בסיון והיה יום שישי בשבוע (לקמן יבואר מהו אותו יום שישי), וא"כ יוצא שראש חודש סיון חל בזמנם ביום ראשון. הגמרא מתרצת שברייתא זו היא לדעת רבי יוסי.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

מהו אותו יום שישי: לדעת רבא הכוונה ליום השישי לחנייתם במדבר סיני (שהרי הם חנו בר"ח), ולדעת רב אחא בר יעקב הכוונה ליום השישי אף למסעם מרפידיים, כלומר שבאותו יום שהם יצאו מרפידיים הם באו למדבר סיני.

שורש מחלוקתם הוא האם הם נצטוו על איסור תחומין (= הליכה בשבת מחוץ לתחום) בהיותם במרה (= במרה הם נצטוו על השבת). לדעת רבא הם לא נצטוו במרה על איסור תחומין, והם יצאו מרפידיים בשבת והגיעו להר סיני ביום ראשון. ולדעת רב אחא הם נצטוו במרה אף על איסור תחומין, ולכן הם יצאו מרפידיים ביום ראשון ובאותו יום הגיעו למדבר סיני.

הגמרא מקשה עוד על חכמים מברייתא - שר"ח אייר של אותה שנה חל בשבת וממילא ר"ח סיון חל ביום ראשון - כדעת רבי יוסי, ומתרצת שחודש אייר של אותה שנה היה חודש מעובר וממילא ר"ח סיון חל ביום שני.

אין בין עצרת לעצרת וכו'! ההפרש בין היום בשבוע שמועד חל בשנה אחת ליום שהוא יחול בשנה שלאחריה הוא ארבעה ימים. כגון אם חל חג עצרת (= שבועות) בשנה זו ביום ראשון, בשנה הבאה הוא יחול ביום חמישי, ואם היתה שנה מעוברת ההפרש הוא חמשה ימים.

ולפי חשבון זה יוצא שכיון שר"ח ניסן של השנה השניה לצאתם ממצרים (שאז הוקם המשכן) חל ביום ראשון, א"כ בשנה הקודמת הוא חל ביום רביעי, ואייר חל ביום שישי, וסיון חל בשבת, וזה לא כדעת רבנן ולא כדעת רבי יוסי.